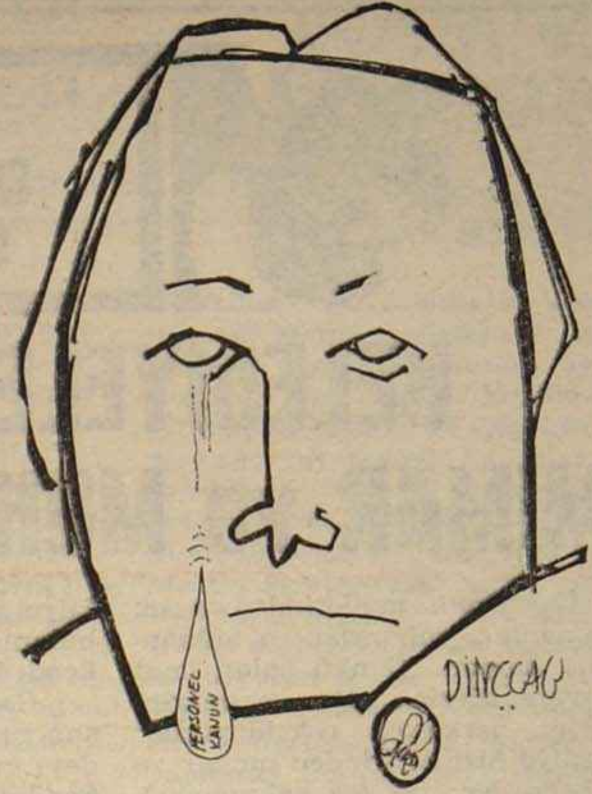
teknik
güç
İnşaat Mühendisleri Odası İstanbul Şubesi Yayın Organıdır

YIL — 2 SAYI — 35 1 ARALIK 1973

ODAMIZIN KURULUŞ TARİHİ OLAN 19 ARALIK CARLTON OTELİNDE KUTLANACAK

19 Aralık İnşaat Mühendisleri Günü, Carlton Oteli salonlarında kutlanacak ve 40. meslek yılına erişen ağabeylerimizin jübilesi yapılacaktır. Sayın üyelerimiz giriş kartlarını şube muhasebesinden sağlayabilirler.

YAZISIZ

TEKNOKRATLAR, GÖREV BAŞINA!..

Önümüzdeki Pazar günü yapılacak mahalli seçimlerde, İstanbul Belediye Başkanlığına Yüksek Ziraat Mühendisi Ahmet İsvan'ın, Ankara Belediye Başkanlığına da Yüksek Mühendis Mimar Vedat Dalokay'ın seçileceğine garanti gözüyle bakılmaktadır

Bilindiği gibi, 1972 yılında yapılması gereken Belediye Başkanlıkları, Belediye Meclisi üyelikleri, İl Genel Meclisi üyelikleri ve muhtarlık seçimleri, bir yıl ertelenmiş ve 9 Aralık 1973 tarihne bırakılmıştır. 14 Ekim seçimlerinin, özellikle sermaye çevrelerini şaşırtır bir sonuç getirmesi, 9 Aralık mahalli seçimlerinin önemini bir kat daha artırmış bulunmaktadır. Ayrıca, 14 Ekim seçimlerinin üzerinden iki aya yakın bir süre geçmiş olmasına rağmen, hâlâ hükümetin kurulamamış olması, hatta hatta Meclis Başkanının, Senato Başkanlık Divanının bile hâlâ seçilememiş olması, bu mahalli seçimlere ayrı bir önem daha katmaktadır.

Yaygın söylentilere göre, 14

(Devamı 8'inci sayfada)

CHP İstanbul Belediye Başkan adayı Y. Ziraat Müh. Ahmet İSVAN.

9 Aralık'ta yapılacak seçimlerde, Cumhuriyet tarihimizde ilk kez İstanbul ve Ankara'nın başına birer teknik adamın gelmesi ihtimali belirdi.

CHP Ankara Belediye Başkan adayı Y. Müh. Mimar Vedat DALOKAY.

BAŞYAZI

METRO

Cengiz TACALOĞLU

Günümüz ulaşım araçları arasında bilhassa kalabalık kentlerde ve metropoliten sahalarda yaygın bir çözüm yolu olan metro sisteminin İstanbul için de ihtiyaç haline geldiği çeşitli ağızlarca bir süreden beri ifade olunmaktadır.

Konu ilk bakışta gösterişli bir konudur ve bütün bu tarz olaylarda olduğu gibi de teknik sahadan politik sahaya kaydırılmak istenmektedir.

İstanbul, tarihi eserlerinin zenginliği ve kurulduğu sahanın jeolojik yapısının çok çeşitli karakterlere sahip oluşu bakımından bu konuda değişik özelliklere sahiptir.

Bunun en doğal sonucu da bu yatırımın mali portesinin çok yüksek bulunacağı gerçeğidir.

Bir tarafta İstanbul'daki ulaşım güçlüğünün doğurduğu ve doğuracağı kayıplar diğer yönde metronun (mutlaka şimdi lüzumlu ise) mali portesinin büyüklüğü ve milli gelirden önemli payının buna ayrılması ile birçok acil memleket ve vatandaş ihtiyacının karşılanmasının daha da geriye atılmasının doğuracağı kayıplar, ızdıraplar vardır.

Görülüyor ki, iş çok ciddi ve memleket çapındadır. Çok kapsamlı bir ulaşım etüdü kaçınılmaz bir gereklilik taşımakta ve bunun üstüne de İstanbul'un hizmet plânlamasının ve Türkiye'ye ait devlet plânlamasının etüdünü (tam bir teknik gereklilik açıklığıyla ve politik mülâhazaların etkisine kalmaksızın) bina etmek gerekmektedir.

Konu, İstanbul'un ulaşım talebinin en uygun ve en ucuz biçimde en iyi hizmet edecek bir sistemle karşılanması ve bütünü ile şeh-

(Devamı 3'cü sayfada)

Ortak Belge düzeni yaygınlaşıyor

BURSA, HAZIRLANIYOR. EDİRNE, MİMARLAR ODASININ TEMSİLCİ SEÇİMİNİ BEKLİYOR

Bursa'da hazırlık çalışmaları olumlu yolda gelişiyor. İnşaat Mühendisliği ve Mimarlık bürolarının temsilcileri 1 Aralık 1973 Cumartesi günü Bursa Ticaret Odası Salonunda toplanarak, daha önce alınan kararların uygulama sonuçlarını gözden geçirmiş

(Devamı 8'inci sayfada)

SAYIN ÜYE

ARALIK, ÖDENTİ (aidat) AYIDIR OCAK'A DÜŞEN YANAR :

Yıllık ödenti, yılı içinde ödenirse 160.— Tl.'dır
Ertesi yılda ödenirse 240.— Tl.'dır
İyi yıl sonra ödenirse 280.— Tl.'dır

Ödeme yerleri :

İnşaat Mühendisleri Odası

Merkez ve Şubelerinin vezneleri :

Banka hesap No.ları :

İnşaat Mühendisleri Odası (Ankara)
Ziraat Bankası Kızılay Şubesi 630/188
Yapı ve Kredi Bankası Yenişehir Şubesi 925206
İş Bankası Yenişehir Şubesi 694

İstanbul Şubesi :

T.C. Ziraat Bankası Harbiye Şubesi 1360
Yapı ve Kredi Bankası Beyoğlu Şb. 920290/4
İş Bankası Pangaltı Şubesi 696

BELEDİYELER İLE MİMAR ve MÜHENDİSLER

Belediye hizmetlerinden en çok yakınanlar mimarlar ve mühendisler oluyor. Çünkü onlar, kent ve yapı işlerini, plân ve onarım işlerini herkesten çok biliyorlar Belediye hizmetlerinden mimar ve mühendisler tek tek yakınmıyorlar, ayrıca bağlı oldukları mesleki kuruluşlar da yakınıyorlar. Zaman zaman bildiriler yayınlıyorlar, demeçler veriyorlar, toplantılar düzenliyorlar. Ben siyasal partilerin yerinde olsam belediye başkanlığına gösterilecek adayları ve mühendislerden seçerim. Böylece ilkin mimar ve mühendislerin eleştirilerinden kurtulurum. Çünkü en çok söz edenler onlar.

Oysa partiler, ya bir doktoru, ya bir politikacıyı getirip kentlerin başına belediye başkanı yapıyorlar. Ondan sonra da işin içinden çıkamıyorlar. Eleştiriler başladı mı da kızıyorlar, köpürüyorlar Hem bilmiyorlar, hem bilene kızıyorlar.

CHP, iyi etti de dostumuz Vedat Dalakay'ı aday yaptı. Vedat, sadece bizim için değil, kendi meslektaşları için de mesleğinde hünerlidir, başarılıdır. Adaylığı belli olur olmaz, Ankara üstüne lafını esirgemeden söyledi:

«Bu çukuru kapatıp geçeceğim.»

Çukur dediği Kızılay'da açılan geçit kazısıdır. Burası hem geçit olacakmış, hem metro için hazırlık. Bilmiyoruz ki, bize her zaman yutturabilirler. Gerekli midir, gereksiz midir? İstanbul'a bir metronun zorunluğu gözle görülür biçimde belli oluyor. Özellikle köprüden kolayca bir yakadan bir yakaya geçenler, Mecidiyeköy dolaylarından Cağaloğlu'na bir saatte gelemiyorlar. Yollar tıkanıyor, geçit vermiyor. Oysa oralardan Beyazıt'a kadar bir metro olsa, çok vakit yitmez. Köprüden, Anadolu yakasından İstanbul yakasına geçenler, gidecekleri yerlere rahatça uzanıverirler.

Ankara, ilk bakışta metro istemiyor. Bir iki kavşak var, tıkanıyor. Üst yanında yollar rahat geçit veriyor. Tıkanan kavşaklar Sıhhıye ve İstanbul caddesi ile Itfaiye meydanı... Buralara bir çare bulunursa, Ankara daha 5-10 yıl kendi kendini götürür

Gecekondu bölgelerinin ulaşım işleri var. CHP'nin İstanbul adayı güzel bir söz söyledi. «Gecekondular çok önemli bir potansiyeldir» dedi. «Bunlardan yararlanmasını bilmeli!» Gerçekten de gecekondular önemli bir potansiyeldir. Adamlar dişlerinden, tırnaklarından artırıp bir kondu sahibi olma özlemini yüreklerinde duyuyorlar. Bunlara ne diye kol, kanat germeli, ne diye yardımcı ve koruyucu olmamalı? Ama belediyeler hiç bir zaman halkın belediyesi olmadı ki! Sermayeci partiler belediyeleri bir oy deposu olarak kullandılar ve halka yararlı çalışmalar yapmadılar.. İktidar kimde ise, halk işlerimiz görülür diye belediyeleri o partinin güdümüne verdi. İktidar da her zaman sermayeci partilerinin oldu. Sermayeden yana olan partiler halktan oyu aldılar, bu oyları sermayecinin iktidarı yaptılar.

İlk kezdir ki, emekten yana görünen sosyal demokratlar ülkemizde bu seçimlerde öteki partilere oranla çoğunluk aldılar. Halk bir kez emekten yana sosyal demokratların iktidarının tadını alır, bu iktidarı kendinden sayarsa, artık ardı gelir. Hani şu herkes için olan, hem emekten yana, hem sermayeden yana olan batılı anlamda demokrasiyi de belki gerçekleştirebiliriz. Eskiden bir yutturmaca olarak sermayeciden yana iktidarla, sermayeciden yana olan muhalefet kompozisyonu ile memleket yönetiliyordu. Bundan kurtulur gibi oluyoruz.

Belediye seçimleri halktan yana (emekçi olan) iktidarın önünü açacaktır. Tabii sosyal demokratlar belediyeyi ele geçirirse... Batıda zaten belediyeleri hep emekten yana olan partiler kazanmıyor mu?

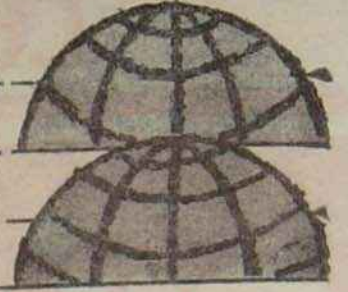
Ankara'nın başına belediye başkanı olarak bir mimar mühendis geliyor. Onun göstereceği başarı, mimar ve mühendislerimizin belediyeler üstüne olan eleştirilerini haklı çıkaracaktır.

ALMANYA'DAKİ TÜRK TEKNİK ELEMANLAR BİRLİĞİ «50. YILDA TÜRK TEKNİK ELEMANLARININ SORUNLARI» KONULU BİR FORUM YAPTI

F.A.T.T.E.B'nin, «50 yılda Türk Teknik Elemanlarının Sorunları» adı altında düzenlediği forum, 27 Ekim 1973'de Frankfurt'da, Kathe - Kolwitz - Hausda yapılmıştır. Yaklaşık olarak 60 kişilik bir topluluğun hazır bulunduğu forumda konuşmacılar özellikle Türkiye'nin son elli yıllık kalkınma çabaları ve teknik eleman politik ilişkileri üzerinde durmuşlardır. Konuşmacılar arasında bulunan Birlik Y. Kurulu Başkanı B. Sunaç, teknik elemanların sorunlarının halkın sorunlarından ayrılamayacağını ve teknik elemanların elli yıllık Cumhuriyet tarihinin çeşitli dönemlerindeki sosyal ve ekonomik durumlarının, söz konusu dönemlerdeki iktidarların ve temsil ettikleri sınıfların çıkarları tarafından belirlendiğini, verdiği örneklerle açıkça ortaya koymuştur.

Yaklaşık olarak dört saat devam eden konuşmalar sonunda, Forum Başkanlığı tarafından sunulan aşağıdaki karar tasarısı oybirliği ile kabul edilmiş ve F. Almanya'daki Türk Teknik Elemanları'-

(Devamı 8'inci sayfada)

Teknik Üniversiteden 350 öğrenci atıldı

1969 - 1970 öğretim döneminde yürürlüğe giren İTÜ Öğretim Yönetmeliğinin 22. maddesi gereğince şimdiye kadar 350 - 400 öğrencinin belgeli durumlarından dolayı üniversite ile ilişkilerinin kesildiği öğrenilmiştir. İTÜ öğrencileri imzasıyla basına verilen bildiride, öğrencilerin hayat pahalılığından kıvranan halkın bir parçası olduğu belirtilerek, 339.50 TL. tutarındaki kredilerin kazak, ayakkabı almaya yetmeyecek bir seviyede olduğu, öğrencilerin gıdalarının Medikososyal tarafından verilen bir öğün tabldottan ibaret olduğu, çoğunluğunun Anadolu'dan geldiği söylenen öğrencilerin kalacak yurtlarının beş yıldan beri tamamlanmadığına işaret edilmekte, kitap ve diğer çalışma araçlarının alınmasının öğrenciler için bir lüks haline geldiği belirtilmektedir.

Bildiride, İTÜ Öğretim Yönetmeliğinin, öğrencileri ülkesinin sorunlarından uzak tutarak «Robot Mühendis» yetiştirmek amacına yöneldiği belirtilerek, 1965 - 1968 öğrenci olaylarına tepki olarak iktidar yanlısı, bazıları şimdi senatör olan öğretim üyelerince getirildiği söylenmekte, bir öğrencinin yetişmesi için her sene binlerce lira harcanıldığı ve 350 - 400 kişinin okuldan çıkartılmasıyla da milyonlarca liralık harcamaların heba olacağı belirtilmektedir. Bildiride, öğrenciler, kamu oyunun tepkisinden korkulduğu için usulsüz olarak bazı sınıflara verilen ek imtihan hakkının bütün öğrencilere tanınması ve girilmeyen imtihan haklarının saklı kalmasını istemişlerdir.

ULUSLARARASI MİMARLAR BİRLİĞİ EĞİTİM KOMİSYONU ANKARA'DA TOPLANDI

6000 Mimarımız işsizlik tehdidi altında

.....Uluslararası Mimarlar Birliği, Eğitim Komisyonu, 22 - 28 Kasım günlerinde Ankara'da, Mimarlar Odasında toplanarak, mimarlık eğitiminin çağdaş sorunlarını tartışmıştır. Doğu Avrupa ve Ortadoğu ülkelerini içine alan ve Doçent Dr. Erdem Aksoy'un yürütücülüğünde iki yıldır çalışan komisyonun bu toplantısına, Türkiye'nin yanısıra, Lübnan, Bulgaristan ve Romanya'yı temsil eden öğretim üyesi mimarlar katılmıştır. Uluslararası Mimarlar Birliğinin İkinci Başkanı Mothodi Pissarski de toplantı dolayısıyla Ankara'ya gelmiş ve Türkiye Mimarlar Odası yöneticileri ile görüşmüştür. Pissarski, görüşmeler sırasında, Türk teknik elemanlarının en önemli sorunu olan YABANCI PROJE BÜROLARI VE TEKNİK HİZMET İTHALİ konusundaki yeni gelişmeler üzerinde de bilgi almıştır. Dün tamamlanan toplantı sonunda varılan ortak görüşler arasında, Türkiye'de seçilecek bir mimarlık okulunda, UNESCO'dan da destek sağlanarak, özellikle geri ülke koşullarına uygun yeni yöntemlerin uygulanacağı bir deneme eğitimi yapılması da yer almaktadır.

ÖĞRENCİ TEMSİLCİLERİ, YÖNETİME KATILMALIDIR

Her ülkedeki mimarlık eğitiminin içinde bulunduğu koşulların birer bildiri ile ortaya konduğu toplantıya, Türkiye Mimarlar Odası tarafından sunulan bildiride, Türkiye'deki 6000 mimarın işsizlik tehdidi ile karşı karşıya olduğu, bu koşullar altında Mimarlık Eğitimine yapılan yatırımların boşa gittiği belirtilmiştir.

TMMOB, TEKNİK PERSONEL YASASI HAZIRLIYOR

Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği ve Birliği oluşturan Odalar, yaptıkları ortak toplantılarda aldıkları kararlar uyarınca, yeni yasama döneminde hükümet ve meclislere iletilmek üzere bir teknik personel kanunu hazırlamaya başlamışlardır.

Odalar, hazırlanacak kanunun, temelde, sendikal örgütlenmeye dayandırılması görüşünde birleşmişler, hazırlık çalışmalarına, Mühendis ve Mimarlar dışındaki teknik elemanların örgütlerinin de katılmasını kararlaştırmışlardır.

TMMOB tarafından yürütülen çalışmada, her Odanın bir temsilcisi görevlendirilmiş ve ilk taslağın yılbaşında, tartışılmak üzere Odalararası kurula sunulacağı bir zamanlama yapılmıştır.

Fotoğrafta, Kocaeli'nde yapılan toplantıya katılan üyeler görülmektedir.

KARABÜK VE KOCAELİ'NDE ÜYELERLE TOPLANTI YAPILDI

Odamız merkezi ile Mimarlar Odası Merkez Yöneticileri Karabük ve Kocaelinde üyelerle toplantı yapmışlardır. Üyelerin ilgi ile izledikleri bu toplantılarda meslek sorunları tartışılmış ve özellikle «TMMOB»ye bağlı işyeri temsilciliklerinin kurulması ile Ortak Belge Uygulaması»nın başlatılması konularında görüşler ortaya konulmuştur.

Bilindiği gibi hem kamu kesiminde, hem'de serbest kesimde çalışan üyelerimizin kendi aralarında gerçekleştirebilecekleri işyeri temsilciliklerinin kurulması bu gün TMMOB'ye bağlı Odaların üyelerinin en önde gelen faaliyetleri arasındadır. Teknik elemanların örgütlenmesinde ve sorunlarına çözümler bulabilmesinde yeni olanaklar verecek bu faaliyetler kısa zamanda yaygınlık kazanmış, ve ilk neticeler alınmağa başlanmıştır.

Odamız işyeri temsilciliklerini bir an önce kurulabilmesini sağlamak amacıyla temsilciliklerle daha sıkı bir temas kurmanın faydalı olacağına inanmakta ve diğer illerimizde de bu tür toplantıların bir an önce gerçekleştirilmesine çalışılmaktadır.

Ayrıca son bir yılın en aktüel sorunu haline gelen «Ortak Belge Uygulaması»nın İstanbul ve Ankara'dan sonra diğer illerimizde de başlanmış Samsun, Karabük, Kocaeli illerinde ortak protokol metinleri yürürülğe konulmuş bulunmaktadır. Konut üretiminde üyelerimizin karşılaştıkları sorunlar bir yandan ortak belge uygulamasının başlatılmasının, diğer taraftan temsilciliklerin Oda Merkezleri ile devamlı ilişki halinde olmalarını zorunlu kılmaktadır. Protokolun genel esasları ile mahalli şartların getirdiği özelliklerin ülke çapında konut üretimine ilişkin çabalara getireceği sentez olanakları bu toplantılarla ve temsilci-merkez ilişkileri ile yaratılabilmektedir.

METRO

(Baştarafı 1'inci sayfada)

rin hem ekonomik, hem de rahat ve değerleri en uygun biçimde kıymetlendirilmiş bir yaşama kavuşturulmasıdır.

Bütün bunlar ortada iken, İstanbul Belediye Başkanı Sayın Atabey, ortaya çıkmakta, selâmsız, sabahsız teknik sahaya girmekte ve «Metro yapacağım» diye beyanat vermektedir.

Halbuki halen ortada bir ciddi inceleme yoktur. Gereken etüdlerin hiç birisi ciddi ve kapsamlı olarak yapılmamıştır. Hatta İstanbul'da 1970 - 71 yıllarında yapılmış ve İstanbulluların çok iyi hatırlayacakları bir ulaşım anketi (yüzde 50 örnekleme ile 600.000 hanenin 300.000'inde yaşayan yaklaşık 1,5 milyon sakinine muhatap olunmuştur) (Ama bunun geliştirilmesi için gerekli olan devamlı ve geniş kapsamlı etüdlere başlanmamıştır) çalışmalar dahi o noktada terkedilmiş ve İstanbul Belediyesi de bunlara sahip çıkmıştır.

Bir belediye başkanı bu konuda ancak «gerekli incelemelerin sahiplerince yapılmasını» isteyebilir.

Bunun ötesi devlet düzenine parti ve kişi politikasının mülâhazaları ile ve gerçeklere eğilmeden, söz ve karar sahipleri, teknik elemanlara yer vermeden, yön vermek arzusu anlamına gelir ve bu tür büyük yatırımlardan kendine ve partisine bir iftihar payı çıkarma çabası ise, memleket imkânlarının kişisel çıkarlara âlet edilmesi tehlikesini taşır.

ON BEŞ GÜNDE BİR ÇIKAR

teknik güç

SAHİBİ: İnşaat Mühendisleri Odası İstanbul Şubesi Adına:
Cengiz TACALOĞLU
YAZI İŞLERİ MD. Demirtaş CEYHUN
Teknik Sekreter: NACİ TOPLAR

ADRES: Halaskârgazi Cad. No: 35, Kat: 1
Harbiye/İSTANBUL Tel: 48 36 42 / 47 06 57

Dizgi, baskı: ÖZGÜR Gazetecilik ve Matbaacılık... İşletmesi. Basıldığı: Tarih: 7/12/1973

FİYATI: 1 TL. (Bütün üyelere parasız gönderilir)

MÜHENDİS POLİTİKACILAR

ARADA BİR DE SÖYLEŞİ...

İzzettin SİLİER

Son seçimlerin en önemli neticesi, hiç şüphesiz, özgürlüklerden, demokratik işleyişten ve halkımızdan yana olan fikirlerin üstün bir temsil olanağına kavuşmuş olmasıdır. Memleketimizi ve milletimizi seven her kişinin, bu neticeyi sevinçle karşılaması gerekir. Bundan da öte bir «şevklenme» içine girereö, olayı mutlu bir dönem başlangıcı haline getirmek için çaba göstermek ödevdir. Sayın üyelerimizin bu çabalarını en verimli şekilde «kanalize» etmek oda yöneticilerinin ana konusu olacaktır.

14 Ekim seçimlerinin meslektaşlarımız yönünden sevindirici bir tarafı daha var: Yeni seçilen parlamenterlerin arasında 57 adet mühendis bulunuyor; bunun yarısına yakın kısmı inşaat mühendisi. Senatörleri değişmiyen illerin temsilcileri de göz önünde tutulursa 70'e yakın bir sayı ile temsil ediliyoruz demektir. Cumhuriyet tarihimizde ilk olarak bu sayıya varmış bulunuyoruz. Sorunlarımızın anlatılması ve çözümlenmesi yönünden bu çok ümit verici bir adım olabilir.

Modern devlet bir «polis devlet» değildir. Devletin vergi alıp, güvenlik sağlamak, harp yapmak dışındaki görevleri çok büyük bir ağırlık kazanmıştır. Devlet halkına hizmet götürebildiği, ona mutluluk taşıyabildiği oranda anlamlı olacaktır. Bu ise özellikle pek çok teknik sorunun çözülmesini gerektirmektedir. Bu çözüm yolları üzerinde uzmanlaşmış tekrokratların önem kazanması bu durumun neticesidir.

Meslektaşlarımızın üyesi bulundukları partilerin görüşleri ne olursa olsun, kendilerini büyük yanlışların önlenmesi konusunda elbirliği ile çalışmaya çağırırız. Örneğin, yöneticileri arasında hiç bir teknik eleman bulunmadığı için, bir Devlet Personel Dairesinin, yatırımcı bakanlıkların istekleriyle adeta alay etmekte oluşunu hepimiz biliriz. Bu daire ile ilgili kanunda değişiklik yaparak, yatırımcı bakanlıkların temsilcilerini çoğunluk haline getirmek için ilk başarılı koolisyon örneğini meslektaşlarımız vermelidirler.

Odalarımız teknokrat kadroların tek örgütüdür. Geçmişteki davranışlar hangi şekilde eleştirilirse eleştirilisin, bu örgütlerin kuvvetlenmesi teknik adamlara ait görüşlerin ağırlık kazanması neticesini verir. Bu örgütler hiç olmazsa Ticaret ve Sanayi Odaları gibi geniş çapta profesyonel kadrolar kullanabilecek imkânlara kavuşturulmalıdır. Odalarda oluşturulan fikirler öyle birikimlerin neticesi olmalıdır ki kimsenin onların olgunluğundan şüphesi kalmamalıdır. Hiçbir mühendis içinde bulunduğu bu örgütün lehine yapılabilecek şeylerin fırsatını kaçırmamalıdır. Millet Meclisinde son görüşmeleri yapılacak bir tasarının parlamenterler için böyle bir fırsattır.

Bunlara benzer diğer bir sürü konuyu burada sıralamaya gerek yoktur. Biz genel davranış prensibini anlatmak için bu örnekleri saydık.

★

Parlamento çalışmalarının yetiştiricilik niteliği tartışılmaz bir gerçektir. Seçilmek için aday olanlar günlük uğraşılar dışında yurt sorunlarıyla ilgilenmekte olduklarını veya en azında ilgilenmek istediklerini ortaya koymuş sayılırlar. Parlamentoya girenler ise bu sorunların içinde ister istemez pişecekler, geleceğin değerli elemanları olmak yolunda yürüyecekler demektir. Daha önce parlamenter olan mühendislerin, diğer meslek sahiplerine göre sayılarının azlığı düşünülürse, elde ettikleri neticeler çok parlak sayılır: Büyük bir kısmı komisyonların çalışkan ve etkili üyeleri olmuslardır; bakanlık yapanların oranı da genel sayıya göre yüksektir. Şimdi daha kalabalık bir sayıdan daha değerli bir kadro çıkarabiliriz.

Büyük şehirlerimizin belediye başkan adayları da ayni sevinç verici isaretleri taşıyor. Ankara'da bir mimar, (Sayın Vedat Dalokay) İstanbulda bir Ziraat Mühendisi (Sayın Ahmet İsvan) en kuvetli adaylar olarak ortaya çıkmış bulunuyorlar. Hepimiz en az bir bakanlık kadar önem taşıyan bu makamlara oturacak meslektas baskanları canla basla desteklemeliyiz. Diğer yerlerde ve diğer partilerde de mühendis isimleri görüyoruz.

Mühendis politikacıları ümit dolu olarak selâmlıyor başarılar diliyoruz.

İlk nükleer santral 1982 yılında üretime geçecek

Türkiye Elektrik Kurumu Genel Müdürlüğünden öğrenildiğine göre ilk nükleer santral 1982 yılında üretime geçecektir. 60 MW gücündeki santralın proje ve kuruluş çalışmalarını kapsayan mühendislik ve müşavirlik hizmetleri ihaleye çıkartılmıştır.

Bu projenin müşavirlik ve mühendislik hizmetleri için ihaleye girecek firmaların nükleer santrallar konusunda tecrübeli olmaları gerekli olup, firma veya firmalar gurubunun TEK'in ilgili daireleri ile işbirliği yapmaları gerekmektedir.

Cumhuriyet Halk Partisinin İstanbul Belediye Başkan adayı Sayın Ahmet İsvan, her ne kadar kendi ifadesiyle Ziraat Yüksek Mühendisliğini klâsik mühendis formasyonu saymamakta ise de, sonuçta TMMOB üyesi bir yüksek mühendistir. Aşağıda okuyacağınız konuşma, Sayın Ahmet İsvan'la Odamız İstanbul Şubesi Başkanı Sayın Cengiz Tacaloğlu, İstanbul Şubesi Yönetim Kurulu Üyesi Sayın Tezer Eraslan ve Gazetemiz Yazı İşleri Müdürü Demirtaş Ceyhun tarafından yapılmıştır. İki saati aşkın bir süre yapılan bu görüşmede, belediyelerle Odalar arasındaki ilişkiler konusuyla birlikte ülkemizin genel sorunları da konu edilmiş, ancak yerimiz darlığı dolayısıyla, konuşmanın mesleğimizi ilgilendiren kısımları yayımlanmıştır. Sorunlara şimdiye dek pek görülmemiş bir iyi niyetle yaklaşmağa çalışan Sayın Ahmet İsvan'ın konuşması okunduğunda da görüleceği gibi, bu tutumu özellikle teknik elemanlar için bir umut ışığıdır. Bu konuşmanın bir belge olarak saklanmasında, TEKNİK GÜÇ yararlar görmektedir.

CHP İstanbul Belediye Başkan adayı Y. Z. Müh. Ahmet İSVAN.

CHP Istanbul Belediye Başkan Adayı AHMET İSVAN

«Artık Spekûlasyondan servet edinmeye paydos» dedi

«Bütün çalışmalarımda sizleri, yerli uzmanları yanımda görmek isterim. Kesinlkle söyleyeyim ki, yabancı uzman hayranı değilim.»

AHMET İSVAN: Efendim, Belediye hizmetleri, merkezî hükümetin ulaşamadığı, daha doğrusu ulaşmasının tam uygun olmadığı işlerin demokratik bir yöntemle halk adına görülmesi yeridir.

Mevcut uzun ve karışık yolu kestirmeden halkın kendi etkisi ile birinci adımda düzeltmesi, birinci adımda kendi adına iş yapması, demokrasinin daha gereği, daha sağlam işlemesi sonucunu veriyor. Bu amaçla, mahallî idarelerin özgür ve halk yönetimi altında olmasını CHP'si esastan kabul eder. Belediye, il genel meclisi, bunların örnekleridir.

CENGİZ TACALOGLU: İstanbul'a yapılacak hizmetler öncelikle muhtelif yatırımlardan geçmek mecburiyetindedir. Bu yatırımların sıralanmasında ve yapımında göz önüne alınacak hususları öğrenmek isterdik.

A. İ. — Efendim, İstanbul'lunun ihtiyaçlarını saymakta doğrusu sıkıntı ve müşkülât çekiyorum. Hangisi birinci derece ihtiyaçtır, hangısı ikinci derece ihtiyaçtır, belirtmek güç. Yani, şu mu daha önemlidir, trafik mi daha önemlidir, elektrik mi daha önemlidir, gibi sıralamayı yapmak müşkül. Bana öyle geliyor ki suyu kesilen insan için en önemlisi sudur. Trafikte, yolda sıkışık kalmış, gidememiş bir insan için en önemli sorun trafiktir ekmeğin kalitesiz çıktığını gören bir insan için en önemli sorun ekmektir. Onun için bu çok önemli, sorunları bir öncelik sırasına dizmeden, tümünü birden ele almak gerektiğine inıyorum ve bunun da mümkün olduğuna inanıyorum.

C. T. — O zaman şu şekilde bir yol açılıyor hizmet için; en önemli unsur plânlama olarak ortaya çıkıyor. Bunların da yerlerini saptamak bakımından bu konuda hazırlanmış olan bir kuruluş, Büyük İstanbul Nazım Plan Bürosu, belediyeye her halde yardımcı olmak için yapılmış bir kuruluş. Bu konudaki görüşleriniz ne olacak?

İSTANBUL'LUNUN PROBLEMİ, YALNIZ İSTANBUL'UN PROBLEMİ DEĞİLDİR

A. İ. — Bu konuda öncelikle şunu söyleyeyim. İstanbullu'nun problemi yalnız İstanbul'un problemi değil. Bütün Türkiye'nin problemi. Bu güne kadar İstanbul Belediyesi bu konuda yetersiz kalmış. Yani İstanbul'un problemlinin, bütün Türkiye'nin problemlerinden biri olduğunu, hükümetlere yeteri kadar güçlü bir biçimde anlatamamış, kabul ettirememiş.

Sonuç ortada: Bütün hizmetlerde aksama var, bütün hizmetlerde yatırım eksikliği var, ve bir de plansız yatırımlar var. Şimdi otursak, ciddi bir plan yapsak, yani nazım planın bütün örgütlerini ele alsak, derhal bir kaynak kıtlığı ile karşılaşacağız. Bu kaynak kıtlığını nasıl önleyeceğimizi göstermeden, planlara bakmanın bile anlamı yok. Ciddi bir plan bir kaynak noksanlığı ile karşı karşıya. İstanbul'da önce bu kaynağın nereden ve nasıl geleceğini bilmemiz gerekir. Kaynağı temin edeceğimize inandıktan sonra, Nazım Plan Bürosunun verdiği öncelikleri ve ayrıntılı planlara göre uygulamaya başlarız. Sanıyorum, konuyu şu şekilde yaklaşmak lâzım. Demokratik düzende halktan daha güçlü bir kuvvet yoktur. Eğer İstanbul Belediyesi, İstanbul halkının gücünü arkasına alabilirse, hükümetlerin karşısına İstanbullunun dertlerini sahiden temsil ederek çıkabilirse, o zaman hükümetler İstanbul'un dertlerine eğilmek zorunda kalırlar.

BELEDİYEYİ, HALKIN MALI KILACAĞIZ

İstanbulluya saygıdeğer bir belediye ve saygıdeğer bir yönetim gösterebilirsek, İstanbullu; bu belediye, benim belediyemdir derse, o belediyenin istekleri arkasında İstanbul halkının ağırlığı mevcut olabilirse, hükümetler, İstanbul'un ihtiyaçlarına ilgisiz kalamazlar, kalmazlar. Bunu sağlamak lâzımdır. Halkın arasında belediyeye karşı bir saygısız görüş vardır. Bu görüş haklıdır: Belediye; İyi temsil edilmiyor. Belediyenin yasakları ve uygulamaları anlamsız. Bir çok kirli işlerin belediyede döndüğü herkesin malûmu. Bu işler böyle sürüp giderken, halkın belediyeye sahip çıkması mümkün değildir. İşe bunu değiştirmekle başlamak lâzım. Sanıyorum, hükümetten kaynak temin edilebilir. Çünkü İstanbul'da belediyenin yaptığı hizmetler, yalnız İstanbul belediye sınırları içerisinde kalmıyor. Kendi belediye sınırları dışında çok sayıda küçük belediyeye İstanbul Belediyesinin kuruluşları hizmet götürüyor. Bunun dışında bildiğimiz bir olay: İstanbul'da yılda 120.000 kişi artıyor. İstanbul'a günde 300 den fazla yeni göç oluyor. Bu insanlar Türkiye'nin içinde bulunduğu ekonomik ve sosyal şartların bir sonucu olarak İstanbul'a geliyorlar.

Topraksız oldukları, işsiz oldukları, başka çareleri olmadıkları için geliyorlar. İstanbul bunlara barınak temin etmek zorunda. Bunlara su temin etmek, elektrik temin etmek, otobüs temin etmek, kanalizasyon temin etmek zorunda. Yol yapmak zorunda. Bunları İstanbul Belediyesine yükleyeceksiniz. Her yıl önemli bir Anadolu kasabası kadar yeni insanın İstanbul'a yerleşmesi yükünü İstanbul Belediyesine vereceksiniz. Devlet olarak İstanbul'a yardım etmeyeceksiniz. Bu mantıkî değildir. Geçmişte bu böyle olmuşsa, İstanbul Belediyesinin yetersizliğinin bir sonucudur. İstanbul Belediyesi İstanbulluyu güçlü bir şekilde temsil edebilirse, hükümet görevini yerine getirir. Sanıyorum ki, erdemli bir yönetimde, yetenekli insanlarla bu yapılabilir. Bu yola gideceğiz. Ondan sonra tercihler sırası gelir ki, o; beni o derece ilgilendirmiyor. Su mu önce ele alınır, trafik mi önce ele alınır, doğrusu fazla önemli değil. Belki ikisi beraber ele alınabilir. Bir başka kaynak, milletlerarası kuruluşlardır. Bunlardan, geçmişte İstanbul Belediyesi, ya da belediyeye bağlı kuruluşlar, yararlandılar. Bunlardan bazılarının bi-

(Devamı 6 'ncı sayfada)

KENTLER VE

Bir ulus yaşayacaksa dertlerine çözüm yolunu bulmak zorundadır. Türk ulusu da bu yozlaşmış kentleşme biçiminden kurtulacak, sonra da buradan başlayıp yurttaşa hizmet anlayışı içinde bulunan görevlileri iş başına getirmeyi bilecektir. İki aşamalı bu çabanın ilk adımı bir noktadan başlar, o da büyük kentin büyük nüfus yığılması olmadığının anlaşılması noktasıdır. Kentler kendine özgü bir yaşama anlayış ve disiplini içinde bulunması gerekli topluluklardır. Büyük kentin bu yaşama ve planlama disiplinine girmesi için herşeyden önce yüksek bir teknik düzeye gelinmek gerekir. Türkiyemiz teknik ve de sosyal bilgiler kadroları içinde bu düzeyden, ne yazık ki, çok uzakta bulunmaktadır. Kentlere bu nüfus akımı süre gittikçe de bu düzeyden uzaklığı artacaktır. Her büyük kent kendi ulusal toplumunun kaynaklarından bir kısmını kendisi harcar. Bir ulusun büyük kentler harcamasına yetişmesi o ulusun nüfus ve millî gelir olanaklarına bağlıdır. Türkiyemiz de kentleşmede kıvamlı, en uygun bir nüfus dağılımına gelmedikçe, gerekli teknik standartlara kavuşma olanağını bulamaz. Elbette bu sorun tek basına bir mahallî idare sorunu değildir. Uzun süreli plânlama, devletçilik kesimi ağır basan ve halka dönük bir sanayileşme sonucu varılacak bir düzeyi işaretler. Yani asıl ağırlık hükümet ve merkezî devlete düşer.

Bununla beraber mahallî idareciler de konuyu merkezî hükümete yardımcı olarak çözümleme yoluna girmelidir. Yani kent yönetim ve hizmetlerinde belirli bir standarda girme yolunda çaba harcamalıdır. Bu çabalar çağdaş kent bilimleri sorununa ivedi ve kapsamlı bir yaklaşımla olur. Bu yaklaşımın belli başlı ögelerini ele alacağız burada.

Kent yönetiminde kuşkusuz en önemli konu «barınma ve yerleşme» konusunda belirli ve düzenli ilkeler ve standartları tespittir. Kent sınırları içinde kalan toprakları kentlilerin en yararına ve ülkeye yük olmadan en iyi şekilde yerleşmeye ayırma elbette bir Belediyenin en önemli çabası olmalıdır. Şimdi biraz daha somutlaşır ve İstanbul Belediyesini düşünürsek, en belirli ve temel sorun, kuşkusuz yerleşmede bazı ilkelere varmak, yani imar başıboşluğuna son vermektir. Ama burada da ilkeleri iyi belirlemek gerekir. Elbette estetik görüntü iyi bir şeydir Hoş bir amaçtır bir koşulla, dikkat gereken bir koşulla, estetik yerleşme plânlamasının en önemli sorunudur.

Bu koşul, hemşerilerin yaşama koşullarını ağırlaştırmamak ve bir de estetik uğruna akçalı (malî) olanakların dışına taşılmamaktır. O halde bir belde yönetimi (Belediye) akçalı olanaklara bağlı bir yerleşme planlaması yapma zorundadır. Bu zorunluluk sorunları çağdaş maliye ve çağdaş kentçilik ilkeleri içinde ele alınması ve kesin, objektif, tarafsız kurallara bağlanmak sorununu içine alır.

Tabiatiyle, bu şekilde de alınınca, yani akçalı olanaklar içinde belde halkını çağdaş uygarlık düzeyinde yaşatmayı mümkün kılacak bir planlama ilkesine varılınca, ortaya başka noktalar da çıkar. Mali olanaklar ve bu olanakların artırılması sorunu, halkın yöre ve belde yönetimine katılması yerleşme plânlarının geçmişteki yanlışlarının düzeltilmesi gibi.

CHP Ankara Belediye Başkan adayı Y. Müh. Mim. V. DALOKAY

Mimarlar Odasının geçmiş yıllardaki başarılı müc adeleleri olan, Özel Yüksek Okullar Savaşı, İstanbul Boğaz Köprüsü yatırımının plânsızlığıyla sa- vaşı, Vedat Dalokay'ın Oda Genel Sekreterliği döneminde başlatılmış ve başarıya ulaştırılmış sav aşlardır. Yatırımları sadece birer mühendislik faaliyeti olarak kabul etmeyen, yatırım kararl arının da ülke sorunları bütünlüğü içinde ele alınması gereğini yıllardır savunan, teknokratla rı birer bürokrat olarak mütalâa eden yöneticilerle yılmaz savaşlar veren arkadaşımız Veda t Dalokay'ın, Ankara Belediye Başkanı olması halinde, orada da örnek bir belediye başkanlı ğı yapacağından kuşkumuz yoktur. TEKNİK GÜÇ, işte bu nedenle, seçimler öncesinde Veda t Dalokay'la bir konuşma yapmayı görev bilmiştir. Vedat Dalokay'la konuşmayı, Ankara.d aki arkadaşımız Enis Üser yapmış, ancak bir sohbet üslûbu içnde yürütülen konuşma sonun da ortaya çıkan temel sorunları Dalokay, sonradan cevaplamıştır. Sorular ve cevaplar aşa ğıdadır:

CHP Ankara Belediye Başkan Adayı

VEDAT DALOKAY

«Ankara, Bağımsızlık savaşı verenlerin simgesi olmalıdır»

«Odaların denetimini etkili kılmak için beraber çalışacağız.»

Teknik eleman olarak, genel düzeyde Şehircilik sorunlarını ve özel olarak da Ankara şehrinin sorunlarını nasıl değerlendiriyorsunuz?

Sorunun kapsamı çok geniş. Kent sorunları, kent biliminin (Urbanisme) konularıdır. Ve kentleşme bugün yeryüzünün en karmaşık sorunu olarak, en karışık makinesi olarak 20'nci yüzyılın bilim adamlarını uğraştırmakta ve 20'nci yüzyılı bir kentleşme çağı olarak damgalamaktadır.

KENT, SOSYO - EKONOMİK YAPININ MEKÂNDA YANSIMASIDIR.

Kent, sosyo - ekonomik yapının mekâna yansıyıp somutlaştığı, bir diğer açıdan da tarım ve sanayi dallarındaki tüm üretimin denetlendiği, koordine edildiği, dağıtıldığı bir alandır. Üretim biçim ve ilişkilerinin ülkenin politik yapısının çıkarına yönlendirildiği mekân parçasıdır.

Bu nedenle liberal (kapitalist) bir ekonominin egemen olduğu bir kent dokusu ile, güdümlü (sosyalist) bir ekonominin egemen olduğu bir kent dokusu birbirinden çok farklıdır. Eğer bu kentler, yeni kurulmakta iseler bu kolaylıkla izlenebilir. Genellikle 20'nci yüzyıl, 19'uncu yüzyılın sanayi devriminin oluşturduğu kentsoylunun mekânlarını teslim almış yeni politik yapılar bu kentlere gerçek damgasını vuramamıştır. Fakat kent, yeni aşamalarda eski alışkanlıklarını süratle terk etmeğe başlamıştır. Ülkede milli gelir dağılımı âdil ve dengeli ise kent sağlıklı ve ahenkle gelişmiş, eğer bozuk ise bir yanda gökdelenler ve lüks konutlar üretilirken diğer yandan da yüzbinlerce gecekondular türemiştir.

Örneğin, Ankara'ya bakanlar, ülkedeki sömürü, vurgun ve fırsat ekonomisine dönük yapıyı, mekâna yansıyan sosyo ekonomik yapıyı, sınıflar arasındaki dengesiz kutuplaşmayı ve farklılaşmayı mekândaki yapı biçimlenişlerinden kolayca hissetmektedirler. Sorunuzu daha fazla açmaktan kaçınarak, sonuçta kent olgusunun ülkedeki politik ve sosyo - ekonomik yapının somut görüntüsü olduğunu söyleyrek bu konuyu keseceğim.

Bu sorunlara, kısa ve uzun vadede ne gibi çözümler öneriyorsunuz?

SAĞLIKLI BİR KENTLEŞME, DENGELİ BİR MİLLİ GELİR BÖLÜŞÜNÜ GEREKTİRİR

Türkiye'nin veya Ankara'nın sağlıklı kentleşmesi için kısa ve uzun sürelerde önerileriniz nedir? diye soruyu biraz daha açığa çıkaralım. Kısaca değineceğim buna. Sağlıklı bir kentleşme hızlı bir kalkınmanın, hızlı bir sanayileşmenin, âdil ve dengeli bir milli- gelir bölüşülmesinin sonucunda doğar.

Başkent Ankara bir demografik, daha doğrusu bir sefalete kentleşmesi içinde bulunuyorsa bunun nedenleri apaçıktır. Ülkedeki bozuk düzenin simgesidir Ankara. Ankara Başkentlik fonksiyonlarını ciddiyetle yüklenememiş ve ulusal özelliklerimizi geliştirememiş bir kenttir. Ülke için büyük kararların verildiği bu yazı masası üzerinde ve etrafında yaşayan halkını sosyal ve ekonomik alanlarda bütünleştirememiş, hizmetleri bütün toplum katlarına eşdeğer de götürememiştir. Dolayısıyla mekândaki bütünleşme ve düzenlilikte kurulamamıştır. Bir Belediye Başkanı bu günkü yasalar çerçevesinde Makro düzeyde alınacak karar ve tedbirlere bağlı kalkınma, sanayileşme ve milli gelir bölüşülmesine ne gibi katkıda bulunablir? Vesayet altındaki ve her türlü mali olanaklardan yoksun Türkiye Belediyeleri 1930'da çıkarılmış Belediyeler Yasasına göre kentte satılan her keçiden 2 kuruş harç alarak mı size kısa ve uzun vadede neler yapacağından bahsetsin?

...Sizce, bu sorunların çözümlenmesinde genel olarak Türkiye'de teknik eleman gücünden ne şekilde yararlanmak mümkündür?

Sağlıklı ve düzenli kentleşmede ve kentteki Belediye sorunlarının çözümünde ilk sözü de, son sözü de elbette ki uzmanlaşmış teknik güç söylemelidir. Ülkede son 200 yıldan, ta günümüze dek üretilen her şeye, dıştaki çıkar çevrelerinin kontrolündeki içteki çıkar zümrelerinin tuttuğu potaya öncelikle girmiştir. Türk halkı kendisine münasip görülen hisseyi bu potadan almış ve kaderine boyun eğmiştir. Bu kapitalist tercih, bu sömürü düzeni, tarım ürünlerinden çalınan fiyat farkı, bozuk düzenin mekanizması olmuş ve batı ve onunla bütünleşmiş bir kısım zümreler gittikçe zenginleşmiş ve bu bozuk kurulmuş düzen, 1970'lere kadar çıkıp gelmiştir. Ve bu bozuk düzen sosyal tabakalardaki farklılaşmayı, kopukluğu en üst sınıra getirmiştir. Yoksulu daha yoksul, zengini daha zengin kılan düzen kurulmuştur ve yürürlüktedir.

BELEDİYELERİN SORUNLARINI ÇÖZECEK TEKNİK ELEMANLAR, KENTLERİN ALT GELİR GRUPLARINI OLUŞTURUYOR.

Bu ezilen sosyal grupların içinde köylüsü. emekçisi, sivil ve askeri memuru, öğretmeni, aydın kesimi ile beraber teknik gücü temsil eden bütün elemanlar da kurulu sömürü düzeninin çarklarından kendini kurtaramamış orta gelir gruplarından daha aşağı gelir gruplarına itilmeğe başlanmışlardır.

Giderek, kırsal alanlardan kentlere olan büyük göçü bünyesinde sağlıklı bir biçimde eritemeyen kentler bu kitleleri dış ülkelere fırlatmış, dışa giden büyük emek göçünü doğurmuştur. Ardından becerileri daha iyi olanlar, ustalar, teknikerler, öğretmenler bu göçe katılmış ve son yıllarda da bu göçe Türkiye'nin beyin gücünün en önemli kesimi, mimar ve mühendisler katılmışlardır.

Yıllardır yabancı teknisyenlere iş veren kamu ve kamu niteliğindeki kuruluşların, Türk tesnisyenlerini bilinçli olarak, bilerek ihmal edişi sonucu artan ithal malı teknik güç, süratle bu kesimi batı emperyalizminin tuzakları içine sürmüştür.

ÜLKEMİZDE BİLİNÇLİ BİR YABANCI TEKNOLOJİ İTHALİ POLİTİKASI UYGULANIYOR

Ülkedeki büyük projeler, yabancı firmalara verilmiş, yabancılar da Türkiye'deki ucuz teknik güç arzını göz önünde tutarak ya projeleri ülkemizde gene bizim mühendislere yaptırmış veya bu teknik gücü belli süreler için kendi ülkesine çekmiştir.

Bunun yanısıra da zaten iş-

(Devamı 7'nci sayfada)

DERTLERİ...

Arslan Başer KAFAOĞLU

Mali olanakların artırılması kuşkusuz en kritik problemlerden biridir. Bizim mahalli idarelerimiz, Cumhuriyetin ilk yıllarında daha çok il özel idarelerine ağırlık veren bir biçimdeydi. 1920 ve 1930'larda il sınırları içindeki millî eğitim, sağlık ve hatta yollar, köprüler gibi bayındırlık işleri il özel idarelerine ait bulunuyordu. Bu idareler giderlerini karşılamak için o zamana göre sağlam esaslara bağlanmış bir arazi ve bina vergisi geliriyle donatılmıştı. Para değeri düşüp, taşınmaz mallara (arazi ve binalar) ait vergiler öneminden kaybedince, bu hizmetler de aksadı. Giderek mahalli idarelere verilen eğitim, sağlık ve bayındırlık hizmetleri İl Özel İdarelerinden alınıp devletin merkez organlarına yüklendi. Yapılan çok yanlış bir şeydi. Bina ve arazi vergilerini fiyat hareketlerine uydurmak ve buradan gelirleri ayarlayıp, hizmetlerin bir kısmını devlet yerine belediyelere aktarmak daha doğru olurdu. Bugün de bu gelir düzeni süregidiyor. Belediyelerin gelir kaynağı, karşı karşıya bulunulan sorunlar karşısında hele İstanbul, Ankara gibi büyümüş kentlerde sıfıra yakın bir önem derecesine düsmüştür. Bizim devlet ve mahallî idare düzenimizde, belediye gelirlerinin belediye meclisleri karar ve tasarruflarıyle artırılmasının sınırları vardır. Ve bu sınırlar çok dardır. Yeni Belediye Gelirleri Kanunu da bu yanlış ilkeyi sürdürmektedir. Halbuki lüzumundan fazla bel bağlanıyor.

İşte bu koşullar içinde sayın Ecevit'in «halkla bütünleşme» sloganı önem kazanmaktadır. Seçilecek yeni belediye başkanlarımız ve belediye meclis üyelerimizin en önemli çabaları bu noktada toplanmalıdır. En güçlü birey dayanışması en dar sosyal birim olan «Ane»de kendini gösterir Ondan biraz daha genişlemiş topluluk sokak, mahalle, semt dayanışmasındaki yoğunluk da küçümsenemez. Elbette bir milyonluk, üç milyonluk kentlerdeki hemşeri dayanışması bu ölçülerde yoğun ve güvenilir olamaz. Ama herhalde, buradaki dayanışma da küçümsenmemelidir. Dayanışmayı gülendirmek, her bireye haklı işlemle mümkün olunur.

Bize kalırsa, bütün yönetim mevzuatı kentleşme hızlandığına göre yeniden ele alınmalıdır. Muhtarlar yerlerini (bölge yönetimleri)ne bırakmalıdır. Ama bunlar da yine merkezî hükümet işidir. Yani uzun sürelidir. Kısa sürede belediyeler halkla nasıl bütünleşecektir?

Bilimsel ilkeler ve çerçeveler içinde çalışacak bile olsa gelecekteki belediyelerin karşılaşacağı bir diğer güçlük de yerleşme planlamasında «olup bitmiş» olumsuz uygulamalardır. Özellikle ortalama bilgi sahibi her hemşeri plan ve imar terimlerinde karşı bir kuşku ve duraksama içindedir. Nedir bunun nedeni? İlkeler yanlış, kişilere göre saptanmış, uygulanan ilkelere uymayanlar cezalarını görmemiştir. İlk yapılacak iş bir genel af ile ilkeleri bozanların vergi vermeme gibi kolaylıklarına son vermektir. Bunun adı aftır ama, aslı bunların ayrıcalıklarına (vergi ödememe gibi) son vermektir. Buradan başlayarak gecekondu denilen sorunu daha gerçekçi açıdan alan bir yerleşme ve hizmet anlayısı içine girilmelidir. Bizde gecekondu bir ucube, bir ortadan kaldırılması gerekli uygulama gibi ele alınır. Oysa bu soruna daha bilimsel bir yaklaşımla girmek ve kenti bütünleştirme açısını ön plânda ele almak gerekir.

Ahmet Isvan

(Baştarafı 1'inci sayfada)

zim için çok pahalıya mal olduğunu biliyorum. Ama bu kuruluşlardan halk yararına kaynak alınabileceğine inanıyorum. Yeter ki onların karşısına ciddi, sorumluluğunu bilen kişilerle, iyi yapılmış etüdlerle çıkalım.

Böyle etüdler olmazsa, gelişi güzel üstünkörü, sadece kaynak koparmak için bunlara başvurulursa, ya da bir iki iltimaslı memurunu Avrupa'ya göndermek, orada bir etüd yapıyor gibi göstermek amacı ile bu etüdler yapılırsa, ondan sağlanan kaynakların halka yararlı olmayacağı ortada, ama iş ele ciddiyetle alınırsa; bu milletler arası kuruluşlar, Dünya Bankası, FAO, Dünya Sağlık Teşkilâtı, İstanbul'a yararlı olabilir kanısındayım. Bu anlayışla karşılarına çıkacak bir kadroyu, İstanbul Belediyesinin de işbaşına getirmesi lâzımdır inancındayım.

C. T. — Efendim, ir şeyi soracaktım. Şimdi İstanbul'un bir problemi de; şehrin çok yaygınlaşması, yani biraz daha spesifik bir konuya eğilmiş oluyoruz. Şehrin çok yaygınlaşması hizmetleri pahalılandırıyor. Yani kaynak temini yanında, hizmeti ucuzlatmak mecburiyeti de ister istemez göz önüne alınması gerekli bir husus olarak görünüyor ve İstanbul'u dışarıdan çevreleyen alanlar, İstanbul'a doğru hücum etmek şeklinde bir yaygınlaşma ile İstanbul'u adeta nefes alamaz hale getirmek gibi bir kordon içine alıyor. Halbuki bu başka ülkelerde çoğunlukla dışarıda kurulan toplu konutlarda araya konulan yeşil sahalarla önlemek ve hizmeti ucuza getirmek şekli aranmıştır. Nihayet bu aşikârdır. Bunlar hizmeti ucuzlatıcı faktörlerdir. Ve İstanbul'un 1985'te 5 milyona yaklaşacağı varsayılmıştır. Böyle olunca hizmeti ucuzlatmak da, önde gelen bir faktör olmaktadır. ... ...

Bütün ulaşım hizmetleri, sağlık hizmetleri ve çeşitli hizmetler. Bunlar hakkındaki görüşlerinizi istesek nasıl olur?

ARSA SPEKÜLASYONUNDAN KİMSE SERVET ... YAPAMAMALIDIR..

A. İ. — Hay hay efendim. Önce arazi spekülâsyonunun halka karşı işleyen bir mekanizma olduğunu söyleyerek başlayalım. Arazinin durduğu yerde kıymetlenmesinden kimse servet yapamamalıdır. Arazi kıymetlenmesinden yapılan servet, kamunun malı sayılmalıdır. Nitekim, bizim son seçim bildirgemizde bu, madde olarak ortaya konulmuştur. İmar Planı değişikliklerinden doğan değer farkı kamunun malıdır, denmiştir. Bu anlayışa kuvvetle bağlıyım. İmkân bulduğum her yerde bu ilkeyi uygulamaya taraftarım. Bu demektir ki, şehrin gittikçe merkezden biraz dışarıya doğru yayılan bir çemberi içerisinde kat müsaadeleri verilecektir. Bu şehrin doğal gelişmesinin bir sorunu olacaktır. Ama kimse bu kat müsadelerinden dolayı servet yapamıyacağı için hem bunlar daha ucuza satılabilecek, daha ucuza mal edilebilecek, hem de daha fazla satıda vatandaş bunlardan yararlanabilecektir. Bu böyle olunca, şehrin lüzumundan fazla süratle yayılması gerekmiyecektir. Şimdi lüzumundan fazla yayılmasının sebebi aslında arazi spekülasyonudur. Çünkü merkezde arazi pahalandıkça, güçsüz vatandaş, merkezden uzaklaşmak zorunda kalmakta ve belediye hizmetleri de bu nedenle çok uzağa ulaşmak mecburiyetinde kalmakta, dolayısıyla da yetersiz kalmaktadır..

C. T. — Teşekkür ederiz efendim. Demirtaş Bey sizin bir sorunuz vardı galiba?

DEMİRTAŞ CEYHUN — Şimdi ben şöyle bir soru sormak istiyorum. Aslında belki iki soru soracağım. Konumuz hakkında yaptığımız tespite göre, siz İstanbul'un sorunlarını ikiye ayırıyorsunuz. Bir tanesi şu: Her gün İstanbul 300 kişi büyüyor. Yani senede 120.000 kişilik yeni bir şehir ilâve ediliyor İstanbul'a diyorsunuz. Gerçekten büyük bir rakam, 120.000 kişlik bir şehir kurmak, bayağı büyük bir Orta Anadolu şehri kurmak. Bununla ilgili yatırımlar, kaynak bulmak, onun alt yapısı, genel hizmetlerinin falan yürütülmesi gibi, oldukça büyük bir problemle karşı karşıyasınız.

İkincisi de mevcut şehrin, yani var olan şehrin, bugünkü şehrin, içinden çıkılmayan problemleri var. Suyu yetmiyor, yol ulaşım sorunu var. Kanalizasyonu yok, alt yapıdan doğan hizmet aksamaları var. Bir de yine İstanbul Belediyesinin yapması gereken, veya bugüne kadar yapmadığı, yahut yapamadığı ve bu mevcut İstanbul'da yaşayan bu insanların beslenme sorunları, hayat pahalılığından şikâyetleri ve bununla ilgili problemleri var. Bu problemleri, şimdiye kadar iktidarda olan siyasi partiler, polis tedbiri ile çözmeye niyetlenmişler. Belediye zabıtasını çıkartmışlar, çarşıya, ceza yazdırtmışlar, böylece pahalılığın yahut bu işlerdeki vurgunculuğu, spekülasyonu falan önlemeye çalışmışlar. Bu ise, ne hal meselesini, sebze meselesini halletmemiş, ne et meselesini halletmemiş. Şimdi anladığım kadar siz her yıl yeniden kurulan şehrin problemlerine biraz daha fazla ağırlık verdiniz. Getirdiğiniz öneri, önce devletten destek. Büyük destek yani. Sonra, devlet aracılığı ile dış kuruluşlardan yardım. Kredi şeklinde destek.

İkincisi ise, halkı belediyeye sahip kılmak, sahip çıkarmak, halk ile belediyeyi entegre etmek, bütünleştirmek. Burada sormak gerekir: Acaba belediyenin halka, halkın belediyeye sahip kılınmasının yöntemi ne olabilir? 1968'de, Osman Soğukpınar, Ankara Belediye Reisi adayı olduğunda, konuşmalarından birinde, halk şûraları kuracağız, diye bir deyim kullanmıştı. Bu slogan ortaya atmıştı. Şimdi bunun yanında şu soru akla geliyor. 1934 doğumlu belediyeler kanununun kısıtlılığı, sınırlılığı veya belediye meclislerinin halkı temsil edip, edememesi sorunu. Bilemiyorum, Halk Partisinin bugün gösterdiği belediye meclisi üyelerinin sosyal ve ekonomik durumları nedir? Yapılarını araştırma konusu yapmakta yarar var genellikle ama, bildiğim kadadıyla, belediye meclisi daha ziyade esnafların temsilcilerinden oluşan bir meclis. Esnaflar, mali bakımdan, dar bölgelerde daha etkin oluyor. Fırıncılar, bakkallar, kasaplar, yahut muhtarlık yapmış kişiler belediye meclislerine, ilk genel meclislerine daha kolaylıkla giriyorlar. Şimdi acaba, bu gerçekten bir rahatsızlık mu duymuştu Osman Soğukpınar da, halk şûraları deyimini getirmişti? Veya halk şûraları deyiminden neyi kastediyordu? Onun kapsamı neydi? Sizin, halkı belediyeye sahip kılma önerinizin içerisinde de bu yatıyor mu? Biraz açıklama yapar mısınız?

HALKIN, BELEDİYE ÜZERİNDEKİ DENTİMİNİ ARTIRACAGIZ. GEREKİRSE, SEMT SEMT GİDİP BUNU ANLATACAĞIZ.

A. İ. — Ben, halk şûraları gibi, yeni bir kuruluşa gitmeyi hiç düşünmemiştim. Hatta rahmetli Soğukpınar'ın böyle bir yola gittiğini de bilmiyorum. Sizden duymuş oldum. İlk tepkim, hayır. Ayrı bir halk şûrasına gerek yoktur kanısındayım. Çünkü Belediye Meclisi aslında bir halk şûrası olmaktadır. Halkın politikaya bakış açısı geçmişte olduğundan başka türlü olabilrse, politika gerçek değeri ile halk tarafından benimsenecebilirse, başka br şûraya ihtiyaç yok. Halk belediye meclisine sahip çıkar, belediyesine sahip çıkar. Bu inançtayım. Ama ne var ki, geçmiş dönemde, demokrasinin işlemediği zamandan başlayarak, politika bir kötü meslek olarak görülmüştür. Politikacı, ahlâksız insan olarak görülmüştür, yalan söyleyen insan olarak görülmüştür, bunun sonucu olarak bir çok erdemli insan politikadan elini eteğini çekmiştir. Sanıyorum, gün geçtikçe, demokrasi güçleştikçe bu durum tersine dönecektir. Demokrasinin erdemi ortaya çıkacaktır. Halk demokrasiye sahip çıktığı için, belediye meclisine sahip çıkacaktır. Başka bir yolunu görmüyorum. Yani demokrasiden başka bir yol olmadığına göre, tek yol bu olduğuna göre, belediyeye halkın sahip çıkması, belediye meclisleri vasıtası ile olacaktır. Belediye meclisine halk kendisini daha iyi temsil edecek insanlar yollamak arzusunda olduğu için o'acaktır.. Partilere kayıt olacaklar, partilerin görüşlerini öğreneceklerdir. Bunlar anlam kazanacaktır. Bir partiye üye olmakla, bir başka partiye üye olmanın arasında ciddi fikir farkları olacaktır. Futbol kulübü gibi tutmayacaktır. Vatandaşın büyük bir kısmı, partilerinin ekonomik ve sosyal görüşlerini benimsediği içn, o partiye girecektir ve bunun sonucu olarak CHP'li belediye meclisi üyesi ile, A.P.'li belediye meclisi üyesi arasında, ciddi bir ekonomik ve sosyal görüş farkı olacaktır. Öyle bir fark olduğu için birisi CHP'li, öbürü AP'li olmuş olacaktır.

Bence; halkın belediyeye sahip çıkması, mevcut demokratik yöntem içerisinde, mümkündür. Ama, burada belediye yönetimine önemli sorumluluk, düşüyor. Yani demin bahsettiğim, bu belediye etrafındaki kirli duvarı, bu sisli duvarı kaldırmak lâzım. Halk bilmeli ki, belediye kendi yararına çalışır. Halk bilmeli ki belediyenin başındaki, en azından başındaki, insanlar ciddî insanlardır. Bu işi ciddiye alan insanlardır.

Bütün yeteneklerini, bütün vakitlerini, bütün değerlerini, halka vermeyi amaçlamış insanlardır. Bunu görürlerse, halka bu görüntüyü verebilirsek, sahip çıkar zannediyorum. Ayrı bir kuruluşa ihtiyaç yoktur. Tabiî, bölgelerde toplantılar yapılır, o bölgelerin sorunları ele alınır. Belediyenin içinde bulunduğu durumlar, mümkün olduğu ölçüde ayrıntıları ile halka anlatılır. Belediye meclisi toplantılarına gelmeleri salık verilir. Bütün bunlar yapılır. Bunlar yapılırken partilerin örgütlerinden yararlanmak doğaldır. Partiler, kendi örgütlerine, belediyede yaptıkları hizmetleri anlatmak mecburiyetindedirler. Bunu anlatırlar. Demokrasi ne kadar güçlü işlerse, bu mecburiyet o kadar güçlü olarak ortaya çıkar. Ve böylelikle halk belediyesine sahip çıkabilir. İkinci bir kuruluşa ihtiyaç var mı? Şu dakikada hayır diye düşünüyorum. Eğer ihtiyaç varsa, bu da mevcut demokratik düzen içerisinde, belki bir başka türlü seçimle, belki daha büyük bir meclis kurmakla mümkündür. Ama şu dakika buna gerek yok kanısındayım, sanısındayım en azından.

D. C. — Pardon, eklemek isterim sorularıma. Yani siz, belediyeyi halka, halkı belediyeye sahip kılmanın çözümünü yer yer CHP örgütü kanalından görüyorsunuz. Şimdi, bunun arkasından şöyle bir soru getirmek istedim size. Yani belediyeyi halka, halkı belediyeye sahip kılmanın bir yolu da, tabii partiler aracılığı ile halkın denetim imkânlarını, olanaklarını arttırmaya çalışmaktır. Acaba bu yapısıyla belediyeyi en yetkili kuruluş olarak mı mütaâa edeceksiniz? Yani belediye hem mevcut beldenin, hem her yıl yeniden inşa edilecek olan 120.000 kişilik beldenin tek gerçek yetkili bir kuruluşu mu? Acaba, halk, belediyesi önderliğinde kurulacak başka organizasyonlar, başka örgütler içerisinde belediyeyle bütünleştirilemez mi? Diyelim ki, belediyeyle, halkın üreticiliğini artıracak, onu üretici yapacak örgütler. Zannederim bu tip örgütler, İskandinav ülkelerinde var. Konut sorunlarını öyle çözmüşler. Beldenin bütün topraklarını, bütün şehirlilerin ortak oldukları bir sandığın malı haline getirmişler. O sandığın içerisinde de hem belediye, hem diğer resmi kuruluşlar, hem halk var. Dolayısı ile ortak oluyorlar.

Yani bunun gibi.. Meselâ sebze dalında üreticiler varsa, İstanbul'da sebze üreten kitleler varsa, o üreticilerin ortak olacağı bir örgüt, belediyenin önderliğinde, yönetiminde kurulamaz mı? Yine diyelim ki, İ.E.T.T.'de çalışan kontrölörler şoförler, biletçiler, amirciler, idareciler, memurlarla belediyenin, beraber İETT kuruluşuna sahip çıkabileceği bir yeni örgüt biçimi aranamaz mı?

A.İ. — Çok ilginç bir noktaya değindiniz. Sanıyorum, belediye sebze gibi, et gibi yiyecek maddelerinin üretimi ile ilgili kooperatifler kuruluşuna gidemez. Çünkü bütün bu kuruluşların üretim alanları belediye alanlarının dışındadır. Bu bir hükümet sorunu olur. Veya tüketim diyelim. Ama tüketim zaten belediyenin yetki alanı içerisindedir. Burada hem kontrol yapması görevi vardır, hem de örgütleme görevi vardır. Ama asıl değindiğiniz. Konut kooperatifi problemi elbette belediyenin ciddî sorunlarından biridir.. Burada bir ayırım yapmak gerektiğine inanıyorum. Kooperatifçiliğe çok inanmış, çok şeyini kooperatifçiliğe bağlamış bir parti olarak şu ayırımı yapmak zorundayız. Türkiye'de iki tür kooperatif var. Birisi sahici kooperatif, öbürü kooperatif adından yararlanan sahte kuruluşlar. Bu, kooperatif adından yararlanan sahte kuruluşlardan korunmak şartı ile sahici kooperatifçiliğe yardımcı olmak amacı ile belediyenin bir çok şey yapabileceğini kabul ederim. ratif adından yararlanan olmak amacı ile belediyenin bir çok şey yapabileceğini kabul ederim.

C.T. Şu şekilde bir soruyu daha ortaya koyayım. Vatandaşın çektiği sıkıntıların çoğu organize olamamaktan. Meselâ tüketicilerin bir organizasyonu olup ta, kendine karşı olan hareketleri, ki bunun başında pahalılık gelmekte, kalitesizlik gelmekte, hattâ sağlığa zararlı olacak derecede kalitesizlik gelme kte, bunları kendi adına ve kendisi ile beraber kontrol edecek bir mekanizmasının, olmamasında Yani bir nev'i tüketici birlikleri gibi herhangi bir güce Türkiye'de rsatlanmamakta. Bunların yayın organı gibi şeyle de, meseleyi ortaya koymamakta. İkinci olarak ta belediyelerin şimdiye kadar gördüğümüz kadarıyla, açıklık kazanması gereken hususlarda gereken açıklığı, vatanadaşa önceden vermiş olmaları. Yani, herhangi bir istimlak konusunda, herhangi bir yatırım konusunda vatandaşın önceden bilmesi, onun hiç değilse aldanmasını önleyecek, kendine yön vermesini kolaylaştıracak faktörlerdir. Bunlarda çoğunlukla İstanbul'da (değer artımı en fazla olan yerdir). Bu kaçınılmaz husustur.

A.İ. — Hay Hay. Fazla teknik ayrıntıya girmeye kendi-

(Devamı 7'nci sayfada)

Ahmet Isvan

(Baştarafı 4'üncü sayfada)

mı yetkili saymadan şunu söyliyebilirim sanıyorum. Bu imar plani ile ilgili basına verdiğim demeçte de belirttiğim gibi açıklamaya çok gerek olduğuna inanıyorum. Hangi mahallede, hangi sokakta, kaç kat, nekadar komşu payı bırakılarak inşaata müsaade edileceği vatandaşın kendi kendine bakarak görebileceği bir biçimde. bir rehber biçiminde basılıp vatandaşa dağıtılabilmelidir, satılabilmelidir. Bu sağlanırsa; şimdi gizli kalan birçok şey ortaya çıkar ve bir suistimal kapıları kapanmış olur Arazi ile ilgili kısmı, bence budur. Bunu ortaya koyarsak, vatandaş hakının ne olduğunu bilirse, suistimal çok azalır. Yine ortadan kalkmaz ama, o zaman belediye yöneticilerinin mücadeel edebilecekleri bir ölçüye varır, iner.

PAHALILIĞIN NEDENİ, BİRAZ DA BİLGİSİZLİKTİR HATALI YATIRIMLARDIR

Gıda maddeleri konusunda, sanıyorum ilk adımı, belediyenin ortaya koyduğu bazı engelleri kaldırmakla olacaktır. Bugün haller, sebzeyi pahalandıran unsurlardır. Neden? Nasıl? Bence çok açık, aşikâr. Bu hâl binası İstanbul'un nüfusu 700.000 iken yapılmış, sonra nüfus artmış, yanına ikinci bir bina yapılmış. o ikinci bina politik etkilerle migros'a verilmiş. Hal yine aynı binada kalmış. Bugün İstanbul 3 milyon, belki 3,5 milyon, yine bina aynı bina. Bunun içerisinde korkunç bir izdiham var, inanılmaz bir sıkışıklık ve karmakarışıklık var. Hale gelmiş ki, hâl'in içersinden dışarıya daha rahat bir yere malı çıkartmak, bir meslek haline gelmiş. Adamın hayatı bu, yaptığı iş bu halden alıyor malı, hal'in dışına rahat bir yere götürüyor, malı ra hat rahat oradan gidip alabilsin diye. Tabii bu yaptığı hizmetin karşılığını İstanbul halkı, daha pahalı sebze yemek süretiyle ödüyor.

Hal mutlaka büyütülmeli, sayısı çoğaltılmalı ve bunlar çok daha süratle, rahatlıkla malın geçebileceği hale sokulmalıdır. Bunun yapılabileceğine inanıyorum. Çok büyük para da istemez. Duyuyorum ki, şimdi uygulanmaya başlanmış olan Zeytinburnundaki hal binasında bir buzhane öngörülüyormuş. Kanımca bu yanlıştır.

BUZHANE YAPMIŞLAR, İÇİNE NE KOYACAKLARINI BİLEMİYORLAR

Buzhane bu günkü durumda sebze halinde bri lükstür, oraya konacak mal yoktur, korkunç bir masrafsız, ama bunu birisi haletmiş gitmiş Zürih hal'inde öyle görmüş Londra hal'inde öyle görmüş. Cumhuriyet köyü var, bizim Beykoz ilçemizde Orada da bir soğuk hava deposu var. Vilâyet yaptırdı. Orada da bir soğuk hava deposu var. Ne konulacak bu buzhaneye diye soracaksınız, süt diyebiilyorlar. niçin süt buzhaneye konu- Yok baka bir şey. Süt pekiyor da bir kamyona yüklenip İstanbul'a getirilip tüketilmiyor? Onun da cevabı yok.

(Devamı 8'inci sayfada)

VEDAT DALOKAY

(Baştarafı 5'inci sayfada)

siz ve güç durumda bulunan bir diğer teknik güç kesimi de doğal olarak göçü tamamlanmıştır.

Ekonomide en büyük yatırım, insana yapılandır. Yüzbinlere mal olan bu teknik güç, bu uzmanlaşmış beyinler, ülkeden ihraç edilmiş ve planlı kalkınmanın gerektirdiği teknik güç ve beyin, ülkedeki kalkınma savaşının dışında kalmıştır. Konuyu değerli meslekdaşlarıma daha fazla açmağa gerek yok zannederim. Meslek odalarımızın yıllardır, «Kendi gücümüze dayanalım» sloganı altında yürüttüğü politikanın bir savaşçısı olarak alacağım her görevde inancımı aynen odamızda ki gibi koruyacağıma güvenim var. Teknik gücün içinden gelen bir kişi olarak 20 yıllık meslek hayatımın ve beraber çalıştığım mühendis arkadaşlarımın, kalkınma savaşı veren ülkemizde kavga dışında bırakılmalarına karşı olan direnişiminden bir şey eksilmeyeceğini arkadaşlarıma tekrar belirtmek isterim. Sorularınıza genel bir çerçeve içinde kalarak kısa cevaplar vermemden ötürü özür dilerim. Bu sınırlı zaman da, yıllardır tartıştığımız bu konuları elbette ki bütün boyutları ile önlerine sergileme olanağını bulamayacağımı değerli arkadaşlarımın takdir edecek lerinden kuşkum yok.

Türkiyemizin Hükümet merkezi olmaktan başka Orta Doğunun baş şehrı olması icap eden Ankara'mıza Belediye Başkanı seçildiğiniz taktirde bir Teknik eleman, özellikle Mimar olarak bu kente neler kazandırabileceğiniz tasavvur ediyorsunuz?

ANKARA BAĞIMSIZLIK SAVAŞI VERENLERİN SİMGESİ OLMALIDIR.

İmajınız yerindedir. Ankara Türkiye'nin değil, Orta Doğu'nun, hatta bağımsızlık savaşı veren tüm ülkelerin Başkentlerinin simgesidir. Ankara halkının oyları beni bu görevle karşı karşıya bırakırsa, Belediye kadrolarında radikal bir reorganizasyonu ele almak ilk işim olacaktır.

Ciddi ve uzmanlaşmış teknik kadroların Ankara kenti sorunlarına nasıl yaklaşabileceğini ve bu kente neler kazandırabileceğini hepimiz tahmin edebiliriz.

Başkent Ankara'mızın İmar durumu bugün ne haldedir, gelecek için ne düşünüyorsunuz?

KENT ARSALARI İÇİN YENİ BİR RESİM GEREK

Başkent Ankara'nın imar durumu ve alınan kararları, bugün, vurgun, fırsat ve sömürü düezninin en verimli alanıdır. Bu nedenle, Ankara İmar müdürlüğü aracılığı ile oluşturulan Başkent formu bir «Profitopolis» kent formudur. Yani çıkar düzenin oluşturduğu kent formu. «Bu çarktan kenti nasıl kurtarırız»? sorusu tek kelime ile özetlenebilir: Bu kurulu düzeni değiştirecek. Tek örnek: kent arsaları için yeni bir rejim getirecek.

Büyük şehirlerimizin (Gecekondu) sorununun, kesin olarak çözümü için kısa vadeli acil ve uzun vadeil tedbirler olarak neler yapmağı düşünüyorsunuz?

Gecekondu sorunu yalnız büyük kentlerimizin değil, bundan böyle küçük kentlerin de sorunudur. Sanayileşmeyen Türkiye'nin sorunudur. Gecekondu millî gelirden hisselerini en alt dilimden alan en zayıf tüketici sınıfların, en yoksul Türkün üettiği barınak tipidir. Ve hattâ diyeceğim ki «Millî Konut» tipidir. Halkımızın % 2 si Millî Gelirin % 33'nü bölüşür ve % 98'de geriye kalanını alırsa bu gecekondu fenomeni doğal bir sonuçtur. Bu gözlemler, gecekondu sorununun çözümünün nasıl ele alınması gerektiği konusunda bir fikir veriyor zannederim.

Fakat Ankara Belediye Başkanlığı görevine parti olarak geldiğimizde bu sorunu yalnız gecekondulara hizmet götürmenin ötesinde ele alacağız. Önemli bazı vrojelerimiz var. Bunları burada anlatmak çok vakit alır, beni bağışlayın.

İnsan sağlığı için çok zararlı olduğu ilgili kuruluşlar ve bilim adamları tarafından kesinlikle ifade edilmiş olan Ankara'nın hava kirlenmesi probleminin çözümü için ne gibi tedbirler düşünüyorsunuz?

Ankara'nın hava kirlenmesi sorunu iki yönlüdür: Sosyal açıdan ve teknik açıdan. Sosyal açıdan durum şudur:

Ankara'da hava kirlenmesinden daha önce oda kirlenmesi var. Ankara'daki 200 bin gecekondunun % 60'şı tek odalı. Ve bir odada 6 kişi yaşıyor 6 kişinin yaşadığı veya 8 saat yattığı bir küçük odadaki hava kirlenmesinin yanında dışardaki havanın kirliliği söz konusu değildir. Evine kese kâğıdı ile linyit götüren Ankara'nın yarısı olan bu fukaralara, «kalorifer bacalarına ve oto ekzoslarınasüzgeç takacağım; merkezi ısıtma yapacağım» diye gidebilirmisiniz?

Teknik uygulama sorumluluğu (T.U.S.) yönetmeliğine rağmen konut projelerinin meslek odalarının vizesinden geçmemesini, bu uygulamanın zamanın İmar İskan Bakanı Turgut Toker tarafından durdurulmasından sonraki sonuçları sizce nasıl olmuştur. Belediye Başkanı seçildiğinizde nasıl bir tutum içinde olacaksınız?

ODALARIN DENETİMİNİ ETKİLİ KILMAK İÇİN BERABER ÇALIŞACAĞIZ

Teknik uygulama sorumluluğu veya şimdiye kadar belge tatbikatı diye gelen meslek odalarının bir nevi kendi üyelerini ve çalışmalarını ve iş dağıtma mekanizmasını denetlediği uygulamanın içinden geliyorum. İyi ve kötü taraflarını çok iyi biliyorum. Bu uygulamanın anlayışlı idarecilerle nasıl kamu ve meslek yararına olabileceğini tecrübelerle gördük. Bu konuyu göreve geldiğimizde hep beraber çözeceğiz.

İmar kanununun tatbik edildiği yerlerde konut yapım ve üretimi, konularında meslekî kuruluşlar oalrak Mühendis ve Mimar odalarının akten bir fonksiyonu olması gerektiğini kabul ediyormusunuz. Bu kuruluşların bünyesinde Belediye ve İmar Müdülüklerine yardımcı olacak ve sorumluluk yüklenecek şekilde şimdilik büyük şehirlerde (Proje Onay Bürosu) kurulmasını yararlı görüyormusunuz?

Büyük kentlerde de, küçük kentlerde de, Odaların Şubelerinin olduğu her yerde, İmar Müdürlüklerinin kendi sınırlı güçlerini Meslek oda güçleri ile desteklemeleri kadar doğal hiç bir şey olamaz. Bu sorun benim için bir usul, bir yol bulma meselesine gelip dayanmıştır.

Genellikle çevre sorunları olarak ifade edilen konularla, şehrin imarı, konut yapım ve üretimi gibi faaliyetlerde Mühendis ve Mimar Odaları ile Belediye ilişkileri nasıl olmalıdır. Odalarımızdan bu konularda ne gibi görevler beklersiniz?

Meslek Odalarında elde ettiğim bilgi ve tecrübelerle, bir nevi onların temsilcisi veya uzantısı olarak politik kadrolarda görev yüklenmiş biriyim.

Teknisyen politikacı tipini ortaya koymağa çalışan veya teknisyen politikacı bütünleşmesine çaba gösteren biriyim.

Benim bilgi ve kültür kaynağım Odam'dır; Odalar'dır. İlişkilerimin nasıl olacağı konu unda bu sözlerim herhalde çok anlamlıdır.

TEKNİK GÜÇ olarak teşekkür ederiz.

Tüm arakadaşlarıma sevgi ve saygılarımı iletmem için bu fırsatı bana vermiş olmanızdan ötürü sizlere de teşekkür ederim.

Tekrar saygılar.

KENDİ KALEMİNDEN VEDAT DALOKAY KİMDİR?»

10 Kasım 1927'de Elazığ'da doğmuşum.

İlk, orta ve lise tahsilimi Elazığ'da yaptım. 1949 Haziranında İstanbul Teknik Üniversitesi Mimarlık Fakültesinden mezun oldum.

1949 - 1950 yılları arasında Paris'te dünyaca ünlü mimarlardan August Peret ve Le Corbusuier'nin de atelyeleri dahil olmak üzere muhtelif bürolarda çalıştım.

Bu arada Paris Üniversitesinde Şehircilik Enstitüsüne devam ettim. 1954 yılında Ankara'da Dalokay Mimarlık atelyesini kurdum.

20 yıldan beri mimarlık hizmetleri ile uğraşan atelyem halen faaliyettedir. Bu yıllar arasında iştirak etmiş olduğum yarışmalarda 15 birincilik, 8 ikincilik, 3 üçüncülük ve 20 mansiyon kazandım. Ayrıca, ulusal bir yarışmada, Ankara da Kocatepe Camiini ve uluslararası bir yarışmada da Pakistan İslâmabad Milli Camii Proje yarışmalarını kazandım.

Uzun süre Mimarlar Odası Yönetim Kurullarında görev aldım. Başkanlık ve Merkez Sekreterliğinde bulundum. Ayrıca 1963 - 1969 yıllarrnda Türk Yüksek Mühendisler Birliği Başkanlığına seçildim. Mimarlık ve ülke sorunları üzerine bir çok yazılar yayınladım ve konferanslar verdim.

Evli olup 1, 9, 13 yaşlarında 3 kız ve 11 yaşında bir erkek çocuğum vardır.

Arkadaşımız Enis Üser, Vedat Dalokay'la görüşürken.

Ortak Belge düzeni yaygınlaşıyor

(Baştarafı 1'inci sayfada)

ve yeni kararlar almışlardır.

I.M.O. İstanbul Şubesi Geneksekreteri Şevki Erker ile Mimarlar Odası İstanbul Şubesi Yönetim Kurulu Üyesi Niyazi Duranay'ın da hazır bulundukları bu toplantıya 23 inşaat mühendisi ve 23 mimar katılmıştır. İ.M.O. Bursa Temsilcisi Recep Mercan açış konuşmasını yapmış ve toplantıyı yönetmiştir. Mimar Mahmut Aydın, yapılan hazırlık çalışmalarını anlatmış, sonra gündemin görüşülmesine geçilmiştir. İçten ve yapıcı konuşmaların yapıldığı bu ortak toplantı sonunda kararlar oybirliği ile alınmıştır. İstanbul'dan giden iki şube yöneticileri de gerektikçe açıklamalar yaparak kararların çabuk ve kolay alınmalarına yardımcı olmuşlardır.

Kararlar özet olarak şöyledir: 1) Ortak bir vize merkezinde, İstanbul'da uygulanan düzen, Bursa'nın özel koşullarına göre ufak tefek değişikliklerle, en kısa b'r zamanda yürürlüğe konmak üzere her türlü işlemleri hazırlamak, belge mühendis ve mimarını atamak, gerekli masrakları yapmak, görev ve yetkileriyle üç inşaat mühendisi (Ali Akman, Salih Şener ve Muzaffer Serdar) ile üç mimar (Mahmut Aydın, Ömer Esmer ve Meriç Özen)den oluşan bir komisyon kurulmasına,

2) Bu komisyonun hazırlayacağı belge düzeni, protokol, tip sözleşme ve asgari ücret tarifelerinin iki Oda'nın İstanbul Şubeleri Yönetim Kurullarının onaylarına sunulmasına,

Mimarlar Odası Bursa Temsilciliğine Mustafa Eroğlu, yardımcılıklarına Eser Ceyhan, Selçuk Erna seçilmişlerdir. Kutlar ve başarılar dileriz.

ALMANYA'DAKİ TÜRK

(Baştarafı 2'nci sayfada)

nın talepleri olarak kamuoyuna ve ilgili kuruluşlara duyurulmasına karar verilmiştir.

«1 — Tüm çalışanlara, emeklerinin karşılığını demokratik Grev ve Toplu Sözleşme yolları ile elde edebilecekleri, sendikal haklar tanınmalıdır

. — Almanya'da çalışan tüm emekçilere gerek Almanya içerisinde, gerekse yurda girişlerinde Türk resmi makamları tarafından zorluklara son verilmelidir.

: — Okonomimizin dışa bağımlılığına ve bunun sonucu olan yabancı teknoloji ve teknik hizmet ithaline son verilmeli, kalkınma çabalarımızın öz teknik kadrolarca yürütülmesi sağlanmalıdır.

4 — Teknik Elemanlar, Personel Yasası dışına çıkarılmalı ve işçi niteliğinde bir statüye bağlanmalıdır.

5 — Çarpık eğitim sistemi değiştirilerek, gerçek kalkınmanın gereklerine cevap verecek, üretime dönük, olanaklarından ayırımsız herkesin yararlanabileceği bir eğitim düzeni kurulmalıdır.

6 — Kapatılan tekniker okullarının yarattığı boşluk doldurulmalıdır.

7 — 1961 Anayasası tümüyle yeniden yürürlüğe konulmalı, siyasal suçları da kapsayan «Genel Af» derhal çıkarılmalıdır.»

TEKNOKRATLAR

(Baştarafı 1'inci sayfada)

Ekim seçimlerinden ummadıkları bir yenilgiyle çıkan sermaya ve feodal kökenli partilerin, hükümetin kurulması karşısında takındıkları olumsuz tavır, mahalli seçimlere ayrı bir umut bağlamaları yüzündendir. Ancak ne var ki, son on yılın büyük deneylerinden geçerek önemli bir bilinçlenme aşaması gösteren emekçi kitleler, artık oylarının değerlerini anlamışlar ve seçimleri bir futbol maçı izleme sorumsuzluğunda görmediklerini 14 Ekimde göstermişlerdir. İşte bu nedenledir ki, sermaye çevrelerinin ve onların siyasi partilerinin 9 Aralık seçimlerinden umutlanmaları bizce boşunadır.

Bu seçimlerde bizleri sevindiren bir diğer husus da, geçen sayılarımızda da belirttiğimiz gibi, parlamentoya 57 mimar ve mühendis girdiden 14 Ekim seçimleri gibi, 9 Aralık seçimlerinin de bu kez Belediyelerin başına birer mühendis ve mimarı getirecek olmasıdır.

Kentleşme, özellikle büyük kentleşme, ülkemiz için son yılların en önemli olaylarından birisidir. Bu nedenle, İstanbul ve Ankara gibi iki büyük kentimizin başına Belediye Başkanı olarak birer mühendis veya mimarın gelmesi, üstelik emekçi kitlelerden yana bir sosyal demokrat parti üyesi olarak gelmesi, bu önemli olayın, kentleşme olayının da artık aydın çevrelerimizce kavranıldığına işaret etmektedir.

Odamız ve gazetemiz, yarının İstanbul ve Ankara Belediye Başkanı olacaklarına muhakkak gözüyle baktığı Ahmet İsvan'a ve Vedat Dalokay'a, ileriki çalışmalarında yardımcı olacağını şimdiden açıklamaktan doğrusu gurur duymaktadır.

AHMET İSVAN KİMDİR?

CHP'nin İstanbul Belediye Başkanı olan Ahmet İşvan 1923'de İstanbul'da doğmuştur. Orta öğrenimini İstanbul'da Robert Kolejde tamamlayan İsvan, yüksek öğrenimini Amerika'da yapmış ve California Üniversitesinden master derecesiyle Yüksek Ziraat Mühenisi çıkmıştır.

Çok iyi derecede İngilizce bilen İşvan, halen evli olup üç çocuk babasıdır.

1950 yılında Amerikadan döndükten sonra, gene Yüksek Ziraat Mühendisi olan eşiyle birlikte, örnek bir çiftçilik kurmak ve mesleğini icra edebilmek amacıyla Yalova'da, Taşköprü semtinde 500 dönüm toprak satın almış ve çiftçiliğe başlamıştır. Özellikle sermaye çevrelerinin yaymaya çalıştığı şekilde İsvan'ın aileden tarım ve toprakla hiç bir ilişkisi yoktur.

Halen Cumhuriyet Halk Partisi Parti Meclisi üyesi bulunan Ahmet İsvan, Ziraat Odası Başkanlığı ve Oda Meclisi Başkanlığı görevlerinde de bulunmuştur. Ziraat Odası Meclis Başkanlığı görevinden, Genel Merkezin toprak reformu aleyhinde bir genelge yayımlaması üzerine, katılmadığı bu görüşü gerekçe göstererek istifa etmiştir.

Ahmet İşvan, tarımla ilgili bir çok köy kuruluşunun da kurucusudur.

Ahmet İsvan

(Baştarafı 7'de)

Bir yatırımın böyle plansız böyle hesapsız yapıldığını görünce insan, işte bu yüzden lüzumsuz pahalılık oluyor İstanbul'da diye karar veriyor. ki çok güveniyorum, inanıyorum seçilirsem benim dönemimde yapılacaktır. iki tane, üç tane dört tane, yeteri boyda bölge hâl'i yapılacak ve bu suretle mevcut düzensizlik içerisinde ucuzluk sağlanacaktır.

Asıl ucuzluk, tabii üretim bölgelerindeki ucuzluktur, o; belediye yetkilerinin dışında.

...Tezer Eraslan: — Ben bir hususu soracaktım. Hani genel olarak konuştuk. Meselâ, bir sebze meselesini, çok geniş olarak ele aldınız, bir sürü örneklerle açıkladınız. Trafik sorunu için, gecekondu meslesi, için ana hatlarıyla, çözüm olara ne düşünüyorsunuz acaba?

A. İ. — Hay hay efendim Hâl konusunda kişisel bilgim olduğu için, böyle iddialı konuşabildim. Diğer konularda kişisel bilgim yok, onun için iddialı konuşmadım ama örneğin; trafik konusunda yapabileceğim şudur. Biliyorum ki, bu gün İstanbul'un ulaşım projesi yoktur. Bunu yaptırmak lâzımdır. Limanı nerede olacak, havaalanı belirli bir yerde. Bu belirli Merkezler arasında ulaşım nasıl olacak? Bu bir kere ortaya çıkmalıdır ki, ondan sonra metronun gerekli mi olduğu, nereden, nereden, neresi arasında gerekli olduğu ortaya çıksın. Bence bugünkü durumda İstanbul'un bir belediye başkanı, ben metro yapacağım diyememelidir. Diyemiyecek durumdadır.

T.E. — Sözünüzü keseceğim. Gerekli çalışmaları, belediye kadrosu içinde mi yaptırmayı düşünüyorsunuz, yoksa meselâ meslekî kuruluşlar, bizim gibi İNŞAAT MÜHENDİSLERİ ODASI, Teknik Üniversite, bütün bunlara başvuracakmısınız?

A. İ. — Çok isterim sizlerin desteğinizi almak. Ayrıca, buna muhtaç olduğumu biliyorum. Belediyenin kadrosu içerisinde böyle bir çalışmayı yapacak yetenekli kimselerin var veya yok olduğunu şu dakikada bilmiyorum. Ama varsa dahi, ben özellikle kendi fikrim olmayan bir konuda, çelişik fikirlerin önünde tartışılmasını isteyeceğim.. Yani bir çalışmayı örneğin, sizin odanıza, bir başka çalışmayı varsa, belediyede bir heyete, bir başka çalışmayı varsa, bir yabancı uzmanlar kuruluna etüd ettirip, bunların birleriyle çelişen noktalarının kendi önünde tartışılmasını isteyeceğim ki, sıhhatli bir sonuca varabilelim.

Çok rahattır, ben aklıma metra yapmayı koydumsa metroyu isteyen bir raporu hazırlatmak. Belediye başkanı, yetkililerini, nimetlerini, dağıttıktan sonra, Türkiye içinden de, yabancı kurumlardan da, milletler arası kurullardan da, metronun yapılması gerektiğini, hem de onun dediği gibi, Levent'ten kalkıp Karaköy'e, ondan sonra filân yere gitmesi gerektiğini savunan raporlar hazırlatabilir. Onun için ön yargısız, ben bu işi bilmiyorum diyerek başlayıp, bilen hem de başkabaşka görüşlere sahip olan kişilerin, tartışmasını sağlayarak, sağlıklı bir sonuca varılmasının gerekli olduğuna inanıyorum.

T. E. — Bu gün Türkiye'de yabancı firmalar, yabancı müşavirlik heyetleri, hattâ yabancı müşavirler seviyesinde bir destek talebi yaygın hale gelmiştir. Fakat bu desteğin talebi sırasında hiç değilse, en iyisinin bulunabilmesi ve bulunanın vasfının ne olduğunun anlaşılabilmesi için meslek odalarının tahkiki ihtiyacı duyulmamıştır.

...Bu bakımdan, bu hususta ki görüşleriniz önemlidir. ...

A.İ. — Söylediklerinizi teyyid etmek olacak sözüm. Yabancı uzman hayranı olmayacağım, değilim. Bazı konularda yabancı uzmanlara muhtaç olduğumuzu biliyorum. Ama bir insan yabancıdır diye, yerli uzmanlardan üstün tutulmasını son derece yalnış, zararlı buluyorum ve bizde bunun bir hastalık gibi olduğunu biliyorum. Yani iki insan varsa bunlardan birisi yabancı ise, bazı çevreler, bazı şartlanmış kimseler, yabancının uzmanlığını tartışılmaz bir gerçek olarak kabul ediyor. Bu böyle değildir. Yabancı uzmanlar içerisinde, hem de denenmiş tecrübe edilmiş olanlarının içerisinde hiçbir değeri olmayanlar, sadece yabancılığın görüntüsünden yararlananların var olduğunu biliyorum. Onun için yerli olsun yabancı olsun, uzman olarak kullanacağım kişilerin uzman olmasını temin etmeye çalıvacağım. Bilmediğim bir alanda bunu temin etmek benim için güç olacaktır. Güç olduğunu bile bile, daha dikkatli olmaya gayret sarfetmeye çalışacağım'.

T. E. — Güzel Bu gün nedense Türk teknik elemanına güvenmiyor. Yabancı teknik elemana güvenilip bütün projelerin yabancı proje bürolarına yaptırılması gibi. Aslında yapılan bütün işler, Türk proje bürolarında rahatlıkla yapılabilecek işler oluyor..

A. İ — Ekonomik alanda, bu söylediklerinizin çok örneğini biliyorum. Teknik alanda bilmiyorum, ama ekonomik alanda bir çok yararsız raporların, aslında uzmanlık niteliği olmayan kişiler tarafından hazırlandığını biliyorum. Elbette bu sizn alanlarınızda da vardır. Bu konuda gözüm açıktır. Uyarılarınıza her zaman iltifat edeceğim. Gösteriniz, uyarınız beni, çok yararlanacağım. Millet yararlanacak.

T. E. Bir de, son bir soru Teknik eleman sorunu meslesi. Tartışmaya hiç gerek yok sanırım. Yurt kalkınmasında teknik elemanın önemi çok büyük. Herhalde sizin kanınızca da bu doğrudur.

...Oysa teknik elemanlar bugün çok mağdur durumdalar. Ekonomik yönden. Özellikle sizde Belediye kadroları maalesef 1100, 1200 lira maaşla çalışıyorlar.

A.İ. — Mühendis mi bunlar?

T.E. — Evet mühendis. ...

A.İ. — 1.200.-TL.'sı?

T.E — İlk başlangıç ücreti 1.1140 TL.'dir, bir Teknik Üniversite mezunu. Bu ücretle çalışan bir kadroyu düşünün, belediyede. İşte, biraz önce söylediğiniz şeyler otomatikman, kendiliğinden çıkıyor.

...Çünkü yan ödemeleri halledilmiş durumda değil. Mimarlar Odasının geçen sene büyük bir hareketi vardı. Boykot başlıyordu belediyede. Üç ay, dört ay maaş alamama durumundalar. Şimdi siz bu konuda birşey düşünüyormusunuz?

A.İ. — Düşüncem tabi var, ama yetkim yok. Söyledіğniz rakamları sağda solda duyuyordum, demek ki bizim belediyede de bunlar geçerliymiş.

Belediyenin iki ay, üç ay maaş ödeyememesi. Bu bir yüz karasıdır. Büyük bir ayıptır. Devlet sorumluluğu ile bağdaştıramıyorum, ve bu duruma düşmemek için, belki geceleri uykusuz kalacağım, bilmiyorum ne yapacağım a,ma, bu durumda ben belediye başkanlığı yapamam, istifa etmem gerekir. Hem ben belediye başkanı olacağım, hem memurlar üç ay maaş aımayacak, bu Abdulhamit zamanını geçti.

C.T.: Teşekkür ederiz. ... .